OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Erityisasiantuntija Jurkka Jämsä

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

22.9.2025

HE 83/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikon asiasta.

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esityksen luonnoksesta valmisteluvaiheessa lausunnon valtiovarainministeriölle. Tuon lausunnon sisältö on huomioitu hallituksen esityksen jatkovalmistelussa, joten oikeusministeriö pitää riittävänä kiinnittää huomiota sen eräisiin keskeisiin kohtiin.

Ehdotettava uusi säännös vaikuttaa ensinnäkin sinänsä mahdolliselta keinolta saavuttaa esitysluonnoksessa kuvatut tavoitteet eli etenkin se, että nuuskan salakuljetusta voitaisiin jatkossakin arvioida myös veropetoksena. Voidaan näet katsoa, että palomuurisäännös rajoittaisi ilmoitusvelvollisuudesta johtuvia itsekriminoivia vaikutuksia suhteessa esimerkiksi salakuljetusrikokseen niin merkittävästi, että sääntely ei enää loukkaisi itsekriminointisuojan ydinsisältöä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä arvioidulla tavalla.

Toisaalta palomuurisäännös ei tulisi sovellettavaksi siinä käytännössä yleisimmässä tilanteessa, jossa nuuskan laiton maahantuonti selviää viranomaisten valvonnan kautta eikä siten, että henkilö ilmoituksen tekemällä paljastaisi laittoman maahantuonnin. Tosiasiallisesti palomuurisäännös vaikuttaakin tarkoitukseltaan pitkälti näennäiseltä nuuskan maahantuojan kannalta. Ennakkopäätöksestä KKO 2024:39 ei myöskään voida suoraan päätellä, miten korkein oikeus suhtautuisi ehdotettuun muutokseen.

Lisäksi sääntelymalli kokonaisuudessaan on jo nyt hyvin monipolvinen ja muodostuu maallikon kannalta varsin vaikeasti ymmärrettäväksi – olkoonkin, että nuuskan maahantuontia koskeva kielto on varsin selkeä. Nyt ehdotettava palomuurisäännös ei ole omiaan selkeyttämään oikeustilaa, mitä voidaan pitää valitettavana jo sen vuoksi, että perustuslain 8 §:ssä ja rikoslain 3 luvun 1 §:n 1 momentissa ilmaistun laillisuusperiaatteen vuoksi rangaistussäännösten tulisi olla mahdollisimman selkeitä (ks. myös HE 44/2002 vp, s. 29).

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Näin ollen tulevaisuudessa olisikin perusteltua tarkastella laajempana kokonaisuutena laittomaan maahantuontiin liittyviä säännöksiä. Esimerkiksi salakuljetusrikoksen törkeän tekomuodon säätäminen edellyttäisi huolellista arviointia rikosoikeuden käyttöä koskevien yleisten rajoitusedellytysten ja kriminalisointiperiaatteiden kannalta. Lisäksi voitaisiin tarkastella sitä, miten menettämisseuraamuksia tai sen kaltaisia sanktioita voitaisiin käyttää fiskaalisten intressien turvaamiseksi riittävän tehokkaalla tavalla. Myös hallinnollisten seuraamusten käyttömahdollisuuksia voisi olla perusteltua arvioida tällaisessa yhteydessä. Tavoitteena tulisi olla mahdollisimman selkeä ja tarkoituksenmukainen sääntelykokonaisuus.